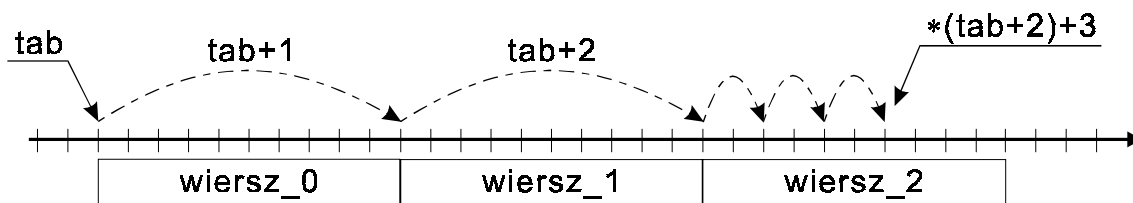

TABLICE WIELOWYMIAROWE

Operacje na tablicach wielowymiarowych w zapisie indeksowym

```
int tab[ 3 ][ 5 ];
int i, j;
for( i=0 ; i<3 ; i++ )
    for( j=0 ; j<5 ; j++ )
    {
        printf( " TAB[ %d , %d ]= ", i, j );    // cout << "TAB[" << i << ", " << j << "]" =
        scanf( "%d" , &tab[ i ][ j ] );        // cin >> tab[ i ][ j ]
    }
```

Reprezentacja tablicy `int tab[3][5]` w pamięci komputera:

Operacje na tablicy dwuwymiarowej w zapisie wskaźnikowym

```
int tab[ 3 ][ 5 ];
int i, j;
for( i=0 ; i<3 ; i++ )
    for( j=0 ; j<5 ; j++ )
    {
        printf( " TAB[ %d , %d ]= ", i, j );
        scanf( "%d" , *(tab + i) + j );
    }
```

Operacje na tablicy dwuwymiarowej bez wykorzystywania indeksów liczbowych:

```
int tab[ 3 ][ 5 ];

int (*wsk_w) [ 5 ];    // wskaźnik na wiersz tzn. na 5-cio elementową tablicę int
int* wsk_k;           // wskaźnik na kolumnę tzn. na liczbę int

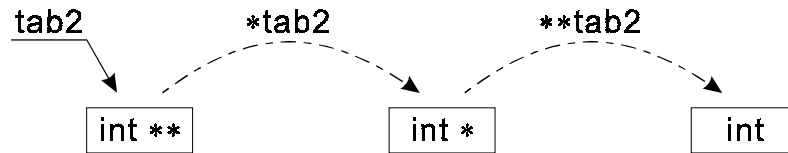
for( wsk_w = tab ; wsk_w < tab + 3 ; wsk_w++ )
    for( wsk_k = *wsk_w ; wsk_k < *wsk_w + 5 ; wsk_k++ )
    {
        printf( " TAB[ %d , %d ]= ", wsk_w - tab, wsk_k - *wsk_w );
        scanf( "%d" , wsk_k );
    }
```

```
int tab[ 3 ][ 5 ];
int i, j;
```

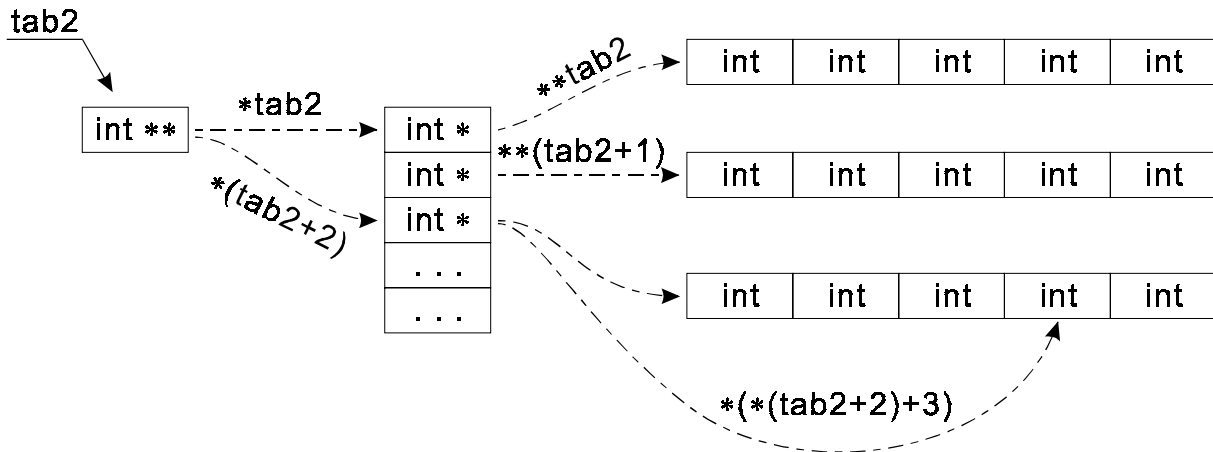
tab[i][j] == *(*(tab + i) + j) np. tab[0][0] == *(*(tab+0)+0) == **tab

Dlaczego **tab** jest typu **int (*)[5]** a nie typu **int **** ?

int **tab2 → Wskaźnik na wskaźnik na zmienną:

int **tab2 → Wskaźnik na tablicę wskaźników na tablice:

// przykładowy program tworzący strukturę danych j.w.

```
int tab_k_0 [ 5 ];
int tab_k_1 [ 5 ];
int tab_k_2 [ 5 ];
int* tab2 [ 5 ] = { tab_k_0, tab_k_1, tab_k_2 };
```

// lub inaczej:

```
int* tab_w [ 5 ] = { tab_k_0, tab_k_1, tab_k_2 }; int** tab2 = tab_w ;
```

// zapis liczby 111 do wybranego elementu tablicy **tab2**

```
*( *(tab2+2) + 3) = 111 ;
tab2 [ 2 ][ 3 ] = 111 ;
```

// zamiana miejscami wierszy o indeksach 0 i 2

```
int* wsk_pom ;
wsk_pom = *tab2 ;                    // wsk_pom = *(tab2 + 0) ;
*tab2 = *(tab2 + 2) ;               // *(tab2 + 0) = *(tab2 + 2) ;
*(tab2 + 2) = wsk_pom ;
```

DOSTĘP DO DOWOLNEGO OBSZARU PAMIĘCI

Dostęp do zmiennej poprzez nazwę lub wskaźnik:

```
double wzrost ;  
double *wysokość ;  
wysokość = &wzrost ;  
wzrost = 170 ;  
// równoważne  
*wysokość = 170 ;
```

Dostęp do zmiennej dynamicznej poprzez wskaźnik:

```
double *wysokość ;  
wysokość = new double ;    // wysokość = (double*) malloc( sizeof(double) ) ;  
*wysokość = 170 ;
```

Dostęp do dowolnych bajtów pamięci:

```
double far *wysokość ;  
wysokość = (double far*) adres_początku_8_bajtów_w_pamięci ;  
// na komputerach typu IBM PC:  
wysokość = (double far*) MK_FP( segment_adresu , offset_adresu ) ;  
*wysokość = 170 ;
```

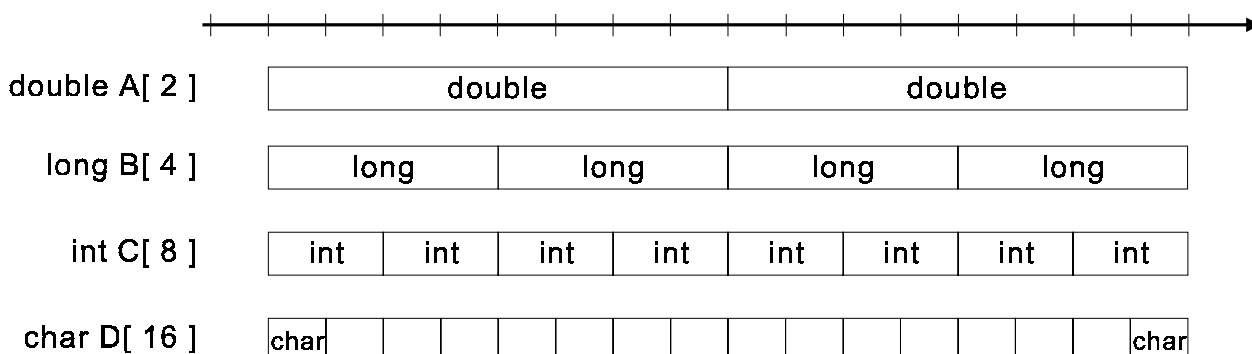
Np. bezpośredni zapis znaku do pamięci obrazu:

```
char far *pierwszy_znak ;  
pierwszy_znak = (char far*) MK_FP( 0xB800 , 0x0000 ) ;  
*pierwszy_znak = 'A' ;  
// równoważne:  
gotoxy( 1, 1 );  
cprintf( "A" );
```

Wyświetlanie bajtów kodujących zmienne:

```
double zmienna = 111;  
unsigned char *wsk_bajtu ;  
wsk_bajtu = (unsigned char *) &zmienna ;  
for( int i=0 ; i < sizeof(double) ; i++)  
    cout << *wsk_bajtu++ ;
```

Obszar pamięci widziany jako tablice o różnej strukturze:


```
int i ;
double A[ 2 ];
for( i=0 ; i < 2; i++ )
    A[ i ] = 0 ;

long* B = (long*) A ;
for( i=0 ; i < 4; i++ )
    B[ i ] = 0 ;

int* C = (int*) A ;
for( i=0 ; i < 8; i++ )
    C[ i ] = 0 ;

char* D = (char*) A ;
for( i=0 ; i < 16; i++ )
    D[ i ] = 0 ;
```

Bezpośredni zapis do pamięci ekranu (wypełnianie spacjami, biały znak, czarne tło):

```
// 4000-elementowa tablica znaków (25 * 80 * 2)
char ekran_A = (char*) MK_FP( 0xB800 , 0x0000 ) ;
for( i=0 ; i < 4000; i+=2 )
    { ekran_A[ i ] = 32 ; ekran_A[ i+1 ] = 15; }

// 2000-elementowa tablica word (25 * 80 * 1)
unsigned int ekran_B = (unsigned int*) MK_FP( 0xB800 , 0x0000 ) ;
for( i=0 ; i < 2000; i++ )
    ekran_B[ i ] = 32 + 15*256 ;

// dwuwymiarowa tablica 25-wierszy i 80-kolumn
unsigned int (*ekran_C) [ 80 ] ;
ekran_C = (unsigned int (*) [ 80 ]) MK_FP( 0xB800 , 0x0000 ) ;
for( int w=0 ; w < 25; w++ )
    for( int k=0 ; k < 80; k++ )
        ekran_C[ w ][ k ] = 32 + 15*256 ;
```

WSKAZANIA NA FUNKCJE

- nazwa funkcji jest stałą równą adresowi kodu funkcji w pamięci komputera (analogicznie jak nazwa tablicy jest stałą równą adresowi tablicy),

```
#include <conio.h>
...
clrscr ;      // podanie samej nazwy funkcji jest równoważne podaniu adresu
              // i nie powoduje żadnej akcji (podobnie jak polecenie 10; )
clrscr() ;    // nazwa funkcji z nawiasami () jest traktowana jako „wywołanie
              // funkcji” tzn. polecenie wykonania fragmentu kodu umieszczo-
              // nego pod podanym adresem
```

- możliwość pośredniego dostępu do funkcji (poprzez zmienną zawierającą adres / wskazanie na funkcję). Ogólna postać definicji wskaźnika funkcji:

typ_zwracany_przez_funkcję (*nazwa_zmiennej) (parametry_funkcji);

```
void clrscr( void );          // prototyp funkcji clrscr()
void (*nowy_clrscr) ( void ); // definicja zmiennej wskazującej na funkcję
...
nowy_clrscr = clrscr;        // przypisanie zmiennej nowy_clrscr adresu clrscr
...
clrscr();                    // bezpośrednio wywołanie funkcji clrscr()
nowy_clrscr();                // wywołanie funkcji wskazywanej przez zmienną
```

- możliwość napisania programów wywołujących funkcje, których adresy zostaną podane dopiero w trakcie wykonywania programu.

```
// np. uniwersalna funkcja licząca sumę N elementów dowolnego ciągu
double Suma_Ciagu( double (*Element)( int ) , int ilosc )
{
    double s = 0;
    for( int i = 0; i < ilosc; i++ )
        s += Element( i );
}

double Nty_Element ( int n )          // 1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, ...
{ return( 1.0/(n+1) ); }

...
printf( "Suma elementów = %lf", Suma_Ciagu( Nty_Element , 100 );
...

```

→ implementacja algorytmu sortowania szybkiego (ang. quick sort)
pozwalająca sortować tablice obiektów dowolnego typu według zadanego kryterium (funkcji definiującej relację porządku)

prototyp funkcji:

```
void qsort(
    void *base, // adres początku sortowanego obszaru
    size_t nelem, // rozmiar pojedynczego elementu
    size_t width, // ilość sortowanych elementów
    int (*fcmp)( void *, void *) //funkcja porównująca
);
```

Przykład sortowania tablicy liczb całkowitych

```
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>

int liczby_rosnaco( const void* , const void* );
void wyswietl( int [ ], int );

void main( void )
{
    int tab[10] = { 12, -1, 3, 0, 10, 1, 2, 6, 4, 9 };
    wyswietl( tab, 10 );
    qsort( tab, 10, sizeof(int), liczby_rosnaco );
    wyswietl( tab, 10 );
}

int liczby_rosnaco( const void* wsk_1, const void* wsk_2)
{
    int *wsk_liczby_1, *wsk_liczby_2;
    wsk_liczby_1 = (int*)wsk_1;
    wsk_liczby_2 = (int*)wsk_2;
    return( *wsk_liczby_1 - *wsk_liczby_2 );
}

void wyswietl( int tab[ ], int ilosc )
{
    int i;
    for( i = 0; i<ilosc; i++ )
        printf( "tab[%d]=%d\n" , i , tab[i] );
}
```

Przykład sortowania tablicy tekstów

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

int teksty_rosnaco( const void *wsk_1, const void *wsk_2)
{
    return( strcmp( (char *) wsk_1, (char *) wsk_2) );
}

void main( void )
{
    char tab_tekstow[5][10] = { "Opel", "Audi", "Ford", "Trabant", "Fiat" };
    qsort( tab_tekstow, 5, sizeof( tab_tekstow[0] ), teksty_rosnaco );
}
```

Przykład sortowania bazy danych (tablicy struktur)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

struct student
{
    char nazwisko[31];
    char imie[16];
    int  wiek;
    char plec;
    float stypendium;
};

int wedlug_nazwisk( const void *wsk_1, const void *wsk_2)
{
    struct student *osoba_1 = (struct student *) wsk_1;
    struct student *osoba_2 = (struct student *) wsk_2;
    return( strcmp( osoba_1->nazwisko, osoba_2->nazwisko) );
}

void main( void )
{
    #define MAX_IL 100
    struct student baza[ MAX_IL ];
    ...
    qsort( baza, MAX_IL, sizeof( struct student ), wedlug_nazwisk );
}
```

PRZYKŁADY RÓŻNYCH KOMBINACJI WSKAŹNIKÓW

Przykładowe elementy:

```
float LICZBA;      // liczba rzeczywista float
int TAB_INT [ 5 ]; // 5-cio elementowa tablica liczb int
double FUNKCJA ( int x )      // funkcja z parametrem int zwracająca
{                               // wartość double
    return x+0.1;
}
```

Wskaźniki na w/w elementy:

```
float* wsk_liczby ; // wskaźnik na liczbę float
wsk_liczby = & LICZBA ;

int ( *wsk_tab ) [ 5 ];      // wskaźnik na 5-cio elementowa tablicę
wsk_tab = & TAB_INT ;

double ( *wsk_fun ) ( int ) ; // wskaźnik na funkcję
wsk_fun = FUNKCJA ;
```

Tablice elementów:

```
float tab_liczb [ 10 ] ;      // tablica liczb float

int tab_tab [ 10 ] [ 5 ] ;    // tablica tablic

// ----- // nie ma tablicy funkcji
```

Tablice wskaźników na elementy:

```
float* tab_wsk_liczb [ 10 ] ; // tablica wskaźników na liczby
tab_wsk_liczb [ 2 ] = & LICZBA ;

int ( * tab_wsk_tab [ 10 ] ) [ 5 ] ; // tablica wskaźników na tablice
tab_wsk_tab [ 2 ] = & TAB_INT ;

double ( * tab_wsk_fun [ 10 ] ) ( int ) ; // tablica wskaźników na funkcje
tab_wsk_fun [ 2 ] = FUNKCJA ;
```

Funkcje zwracające elementy:

```
float FUNKCJA_E1 ( void )      // funkcja zwracająca liczbę float
{ return 0.1; }

// ----- // nie ma funkcji zwracającej tablice
// ----- // nie ma funkcji zwracającej funkcje
```


Funkcje zwracające wskaźniki elementów:

```
float* FUNKCJA_W1( void )           // funkcja (void) zwracająca
{
    // wskaźnik na liczbę float
    float* wsk_liczby ;
    wsk_liczby = &LICZBA ;
    return wsk_liczby ;
}

int (* FUNKCJA_W2( void ) ) [ 5 ]   // funkcja (void) zwracająca
{
    // wskaźnik na tablicę
    int (*wsk_tab)[ 5 ] ;           // pięciu liczb int
    wsk_tab = &TAB_INT ;
    return wsk_tab ;
}

double (* FUNKCJA_W3( void ) ) ( int ) // funkcja (void) zwracająca
{
    // wskaźnik na funkcję
    double (*wsk_fun)( int ) ;     // double (int)
    wsk_fun = FUNKCJA ;
    return wsk_fun ;
}
```

Tylko dla koneserów 😊

Tablica wskaźników na funkcje **double (int)**

```
double (* tab_wsk_fun[ 10 ] ) ( int ) ;
```

Wskaźnik tablicy wskaźników na funkcje **double (int)**

```
double (* (*wsk_tab_wsk_fun) [ 10 ] ) ( int ) ;
```

Funkcja (**void**) zwracająca wskaźnik tablicy wskaźników na funkcje **double(int)**

```
double (* (* fun_wsk_tab_wsk_fun( void ) ) [ 10 ] ) ( int )
{
    return wsk_tab_wsk_fun ;
}
```